

Навчальні та наукові видання з тваринництва в фондах наукової бібліотеки

Технологія виробництва

В.І. КОСТЕНКО

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА І ЯЛОВИЧИНИ

Костенко В.І.

К 72 Технологія виробництва молока і яловичини: підручник /
В.І. Костенко. – Київ : НУБіП України. 2024. – 766 с.

ISBN 978-617-8368-89-0

Подано біологічні особливості великої рогатої худоби, основи селекційно-племінної роботи та відтворення стада, викладено технології виробництва молока та яловичини, особливості моделювання технологічних процесів у скотарстві, технологію спеціалізованого м'ясного скотарства, виробництво продукції за умов радіоактивного забруднення та енергозберігаючі технології у скотарстві.

Підручник призначено для студентів, аспірантів і викладачів факультетів із підготовки технологів із виробництва і переробки продукції тваринництва у аграрних закладах вищої освіти України, спеціалістів господарств та фермерів.

В 85 Вступ до спеціальності “Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва” : навчальний посібник / В. І. Ладика, О. В. Крятов, Л. В. Бондарчук, Р. Є. Крятова ; за ред. О. В. Крятова. – 2-ге вид., випр. і допов. – Суми : Університетська книга, 2013. – 255 с.

ISBN 978-966-680-420-7

У навчальному посібнику розкривається сутність спеціальності «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» та наводиться коротка характеристика основних дисциплін, що вивчаються за цією спеціальністю. Висвітлюються правові аспекти навчання студентів, теоретичні, методичні і практичні питання розвитку тваринництва в Україні.

Для студентів і викладачів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації та абітурієнтів.

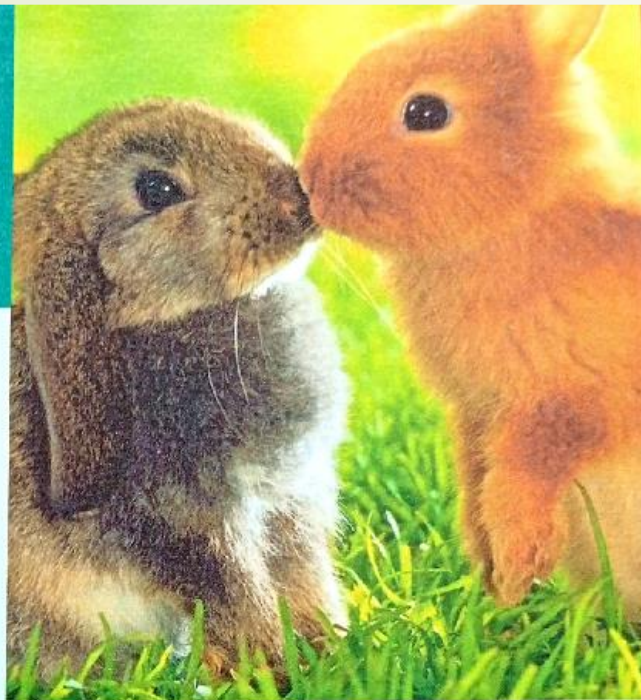
Технологія виробництва продукції свинарства: Підручник для підготовки фахівців у аграрних вищих навчальних закладах III—С24 IV рівнів акредитації із спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». /В. І. Герасимов, Д. І. Барановський, А. М. Хохлов, В. П. Рибалко, Ю. В. Засуха, А. А. Гетья, В. М. Нагаєвич, Т. М. Данілова, О. В. Пронь, Є. Ф. Томін, Л. О. Тарасенко, М. М. Жерноклеєв, В. Ю. Афанасенко, В. Ф. Андрійчук. За ред. В. І. Герасимова. — Х.: Еспада, 2010. — 448 с.: іл.

ISBN 978-966-456-043-3

Книга подає характеристику стану та перспективи розвитку свинарства, біологічні особливості свиней, розглядає їх генофонд, питання проведення селекційно-племінної роботи, використання гібридизації, детально висвітлює сучасні технології виробництва свинини за різних форм господарювання, особливості вирощування та відгодівлі свиней в умовах фермерських господарств.

Для викладачів і студентів вищих навчальних сільськогосподарських закладів із спеціальності «Зооінженерія», практичних працівників.

Бойко О.В.,
Уманець Р.М.,
Гончар О.Ф.,
Зламанюк Л.М.,
Уманець Д.П.

Технологія виробництва продукції кролівництва та звірівництва

Технологія виробництва продукції кролівництва та звірівництва: навчальний посібник / О.В. Бойко, Р.М. Уманець, О.Ф. Гончар, Л.М. Зламанюк, Д.П. Уманець. – Київ: НУБіП України, Черкаська дослідна станція біоресурсів НААН, 2024. 488 с., 121 табл., 218 рис.

Зміст навчального посібника відповідає навчальній програмі дисципліни "Технологія виробництва продукції кролівництва та звірівництва". У навчальному посібнику висвітлені питання особливостей розвитку кролівництва та звірівництва в Україні і за кордоном, походження та господарсько-біологічних особливостей кролів та хутрових звірів, породи кролів та об'єкти звірівництва, племінна робота і розведення кролів та хутрових звірів, відтворення стада кролів та хутрових звірів, біотехнологія у кролівництві, технологія утримання та годівля кролів і хутрових звірів, продукція кролівництва, забій хутрових звірів та первинна обробка шкур, хвороби кролів та хутрових звірів і профілактика захворювань. Для підготовки фахівців спеціальності 204 "Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва".

18 2/3 Кіпрія йвдддддддд

О.М. Царенко О.В. Крятов
Р.Є. Крятова Л.В. Бондарчук

РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА СВИНИНИ

Теорія і практика

Навчальний посібник

Ресурсозберігаючі технології виробництва свинини: теорія і практика : навч. посіб. / Царенко О. М., Крятов О. В., Крятова Р. Є., Бондарчук Л. В. ; за ред. д.е.н., проф. О. М. Царенка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2024. – 269 с.

ISBN 978-966-680-153-1

У навчальному посібнику аналізуються різноманітні технології виробництва свинини, викладено біологічні, фізіологічні та продуктивні ознаки свиней за різних умов технології, визначено головні напрямки впровадження ресурсозберігаючих технологій виробництва свинини та основні чинники скорочення різноманітних витрат при формуванні собівартості свинини.

Розрахована на студентів і викладачів вищих навчальних закладів, керівників і спеціалістів господарств різних форм власності, фермерів.

ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
А.М. ДУБІН, А.І. КОВАЛЬ, О.В. САВЧУК

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ КОЗІВНИЦТВА

К 78 Технологія виробництва продукції козівництва / А.М. Дубін,
А.І. Коваль, О.В. Савчук; за редакцією А.М. Дубіна. –
Луганськ: Елтон-2, 2007. – 202 с.

ISBN 978-966-8827-58-7

У навчальному посібнику висвітлено походження, біологічні особливості, характеристику порід, організацію селекційно-племінної роботи та технології виробництва продукції козівництва.

Автори зупиняються на тих особливостях цієї унікальної галузі тваринництва, в ознайомленні з якими зацікавлені не лише студенти, фахівці, але й люди, які бажають розширити свій кругозір тваринного світу.

Для студентів, магістрантів, аспірантів і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів України, які проводять підготовку фахівців за спеціальністю 8.130201 – „Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва”.

Авторський колектив буде щиро вдячний всім, хто висловить слушні пропозиції щодо подальшого удосконалення даного навчального посібника.

Штомпель М.В., Вовченко Б.О. Технологія виробництва продукції вівчарства: Навч. видання. — К.: Вища освіта, 2005. — 343 с.: іл.
ISBN 966-8081-46-3

Висвітлено сучасні тенденції і напрями розвитку вівчарства, біологічні, господарсько-корисні, конституційні особливості та породи овець різних напрямів продуктивності. Особливу увагу приділено проблемам розведення, бонітування, утримання овець і технології виробництва, зберігання та переробки овчин, смушків, овечих шкур, вовни, а також баранини, овечого молока та ін. Викладено питання ветеринарно-санітарного забезпечення вівчарських підприємств, організації, оплати та безпеки праці, охорони навколишнього середовища у вівчарстві

Підручник для підготовки фахівців в аграрних вищих навчальних закладах I – II рівнів акредитації та навчальний посібник для III – IV рівнів акредитації напрямку «Зооінженерія».

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПРОМИСЛОВА ТЕХНОЛОГІЯ
ВИРОБНИЦТВА
ПРОДУКЦІЇ БДЖІЛЬНИЦТВА**

Донченко Т.А. Промислова технологія виробництва продукції бджільництва: Методичні вказівки до практичних занять і виконання індивідуальних завдань студентів біолого-технологічного факультету денної та заочної форм підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня 6.130200 – бакалавр зі спеціальності “Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва” за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / Т.А. Донченко, І.Ф. Безпалій. – Біла Церква, 2015. – 112 с.

Методичні вказівки до практичних занять і виконання індивідуальних завдань і самостійної роботи з дисципліни «Технологія виробництва продукції бджільництва» спрямовані на формування у студентів системи знань і практичних навичок з організації науково обґрунтованої технології виробництва продукції бджільництва та прогресивних способів пасічникування у господарствах різної форми власності.

Л.С. ДЯЧЕНКО, В.С. БОМКО, Т.Л. СИВИК

ОСНОВИ ТЕХНОЛОГІЇ КОМБІКОРМОВОГО ВИРОБНИЦТВА

Дяченко Л.С. Основи технології комбікормового виробництва: навч. посібник / Л.С. Дяченко, В.С. Бомко, Т.Л. Сивик. – Біла Церква, 2015. – 306 с.

У навчальному посібнику наведено коротку історію розвитку комбікормової промисловості в Україні, класифікацію і методологію розробки рецептів комбікормів, білково-вітамінно-мінеральних добавок і преміксів, загальну характеристику сировинних компонентів рослинного, тваринного і мінерального походження, продуктів хімічного і мікробіального синтезу та кормових відходів різних виробництв, особливості їх зберігання і підготовки до введення в комбікорми (подрібнення, волого-теплова обробка, екструдювання, експандування тощо). Відзначено етапи і окремі технологічні лінії виробництва комбікормів та уведення в них м'яса, кормового жиру і карбаміду, розкрито технологію виробництва білково-вітамінно-мінеральних добавок і преміксів та методи контролю якості сировини і комбікормів.

Навчальний посібник передбачений для студентів освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» зооінженерного профілю за спеціальностями: 6.09010201, 7.09010201 і 8.09010201 – технологія виробництва і переробки продукції тваринництва.

Годівля тварин

Г.В. Проваторов В.О. Проваторова

ГОДІВЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

П і д р у ч н и к

Проваторов Г. В.

Годівля сільськогосподарських тварин : підручник / Г. В. Проваторов, В. О. Проваторова. – Суми : Університетська книга, 2024. – 510 с.

ISBN 978-966-680-154-X

У роботі висвітлені питання комплексної оцінки поживності кормів і певна різноманітність підходів до цієї проблеми відносно тварин різних видів, як в Україні, так і в інших країнах світу. Подано характеристику функцій та ролі енергії, поживних, мінеральних і біологічно активних речовин для нормальної життєдіяльності організму тварин різних видів та виробничих груп. Описані основні процеси обміну речовин та енергії, а також їх характерні особливості у тварин окремих видів, різного віку та фізіологічного стану. Описані можливі наслідки порушення збалансованості раціонів та використання неякісних кормових засобів і окремих їх видів, що містять антипоживні речовини.

У розділі «Кормові засоби» наведені матеріали про найбільш поширені в сучасній практиці засоби, які використовують за основу раціонів і застосовують для їх балансування за факторами протеїнового, амінокислотного, мінерального та вітамінного живлення. Певна увага приділена необхідності врахування вартості (собівартості) кормових засобів через великий вплив годівлі тварин на собівартість продукції тваринництва.

У матеріалах розділів, які стосуються годівлі окремих видів та груп, коротко характеризуються біологічні особливості перетравлення, використання та нормування різних факторів живлення, також подані рекомендації щодо досягнення оптимальної продуктивності та якості продукції тварин.

Для студентів вищих навчальних закладів III і IV рівнів акредитації за спеціальностями «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» і «Ветеринарна медицина».

Д о в і д н и к

**НОРМИ ГОДІВЛІ,
РАЦІОНИ І ПОЖИВНІСТЬ КОРМІВ
ДЛЯ РІЗНИХ ВИДІВ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН**

Норми годівлі, раціони і поживність кормів для різних видів сільськогосподарських тварин : довідник / [Проваторов Г. В., Ладика В. І., Бондарчук Л. В. та ін. ; за заг. ред. В. О. Проваторова]. – 2-ге вид., стер. – Суми : Університетська книга, 2023 – 489 с.

ISBN 978-966-680-370-5

Викладено теоретичні основи сучасних систем нормування й комплексної оцінки поживності кормових засобів, наведені норми годівлі різних видів і виробничих груп великої рогатої худоби, овець, свиней, коней, птиці та кролів за 20–30 показниками живлення. Норми годівлі тварин різних видів та виробничих груп проаналізовані в розрахунку на одиницю обмінної енергії та 1 кг сухої речовини. Наведено приклади типових раціонів та їх структуру за енергетичною поживністю, а також склад і поживність комбікормів для різних груп тварин. У довіднику також подано склад типових добавок мінеральних речовин, преміксів, ферментних препаратів. Таблиці поживності кормових засобів наведені окремо для великої рогатої худоби, свиней, коней, птиці відповідно до основних показників норм для цих видів тварин.

Розрахований на студентів за спеціальностями «Виробництво і переробка продукції тваринництва», «Ветеринарна медицина» та спеціалістів у галузі тваринництва і кормовиробництва.

ФІЗІОЛОГІЯ ЖИВЛЕННЯ І ГОДІВЛЯ **КОНЕЙ**

Ж86 **Фізіологія живлення і годівля коней: наук.-практ. посібник/** [О.М. Жукорський, І.І. Ібатуллін, Д.А. Волков та ін.]; за ред. О.М. Жукорського. – К.: Аграр. наука, 2013. – 352 с.

ISBN 978-966-540-354-8

У книзі зібрано й узагальнено матеріал з морфології та фізіології травної системи, живлення і потреби в поживних речовинах коней різного віку та продуктивності, дано оцінку кормів і пасовищ, а також розглянуто інші чинники, що впливають на роботоздатність та продуктивність коней. Описано техніку і норми годівлі молодняку, спортивних, робочих коней, кобил та жеребців-плідників.

Розраховано на спеціалістів з конярства, науковців, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, магістрів, студентів.

ЕФЕКТИВНА ГОДІВЛЯ СІЛЬСЬКО- ГОСПОДАРСЬКОЇ ПТИЦІ

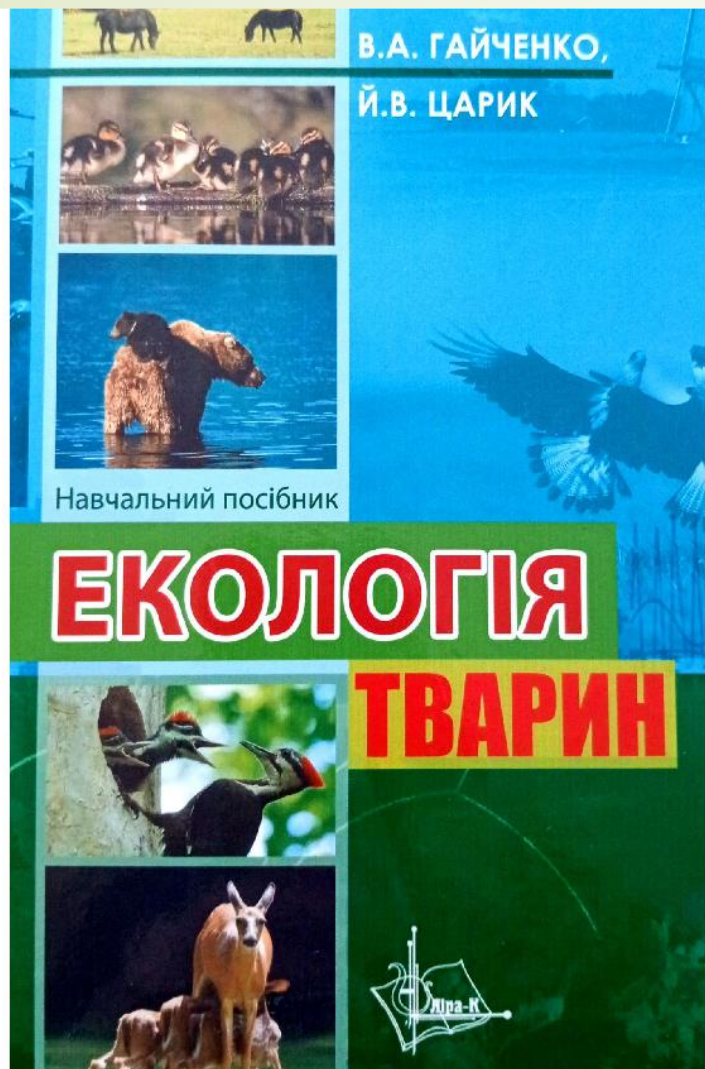
Е 94 **Ефективна годівля сільськогосподарської птиці** / [Братишко Н.І., Іонов І.А., Ібатуллін І.І., Притуленко О.В. та ін.]: навчальний посібник; за ред. І.А. Іонова. – К.: Аграрна наука, 2013. – 208 с.

ISBN 978-966-540-349-4

Систематизовано наукові матеріали з нормування годівлі сільськогосподарської птиці, наведено характеристики основних груп кормів та їх хімічний склад, способи підвищення поживної цінності зернових і зернобобових культур та особливості використання в годівлі птиці тритикале, продуктів переробки сої та комбікормів з частиною зерна злакових у нерозмеленому вигляді. Описано основні принципи ефективної годівлі птиці комбікормами зі зниженим вмістом білків тваринного походження. Наведено рецепти комбікормів та вміщено практичні поради.

Посібник призначений для практичного використання спеціалістами комбікормових заводів, промислових та фермерських птахівничих господарств. Він також стане у пригоді викладачам та студентам середніх та вищих навчальних закладів сільськогосподарського профілю.

Екологія тварин

В.А. Гайченко, Й.В. Царик

Е 457 Екологія тварин: Навчальний посібник. Гайченко В.А., Царик Й.В., Херсон: Олді-плюс, Київ: Ліра-К, 2012. – 232 с. Л. 30.

Рецензенти:

М.Ю. Євтушенко – член-кореспондент НАН України, доктор біологічних наук, професор (Національний університет біоресурсів і природокористування України);

В.І. Парпан – доктор біологічних наук, професор (Чернівецький національний університет імені Федьковича);

О.Є. Пахомов – доктор біологічних наук, професор (Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара).

В основу навчального посібника покладені курси лекцій, прочитані авторами для студентів факультетів екології та біотехнологій НУБіП України та біологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка. Розглядаються фундаментальні проблеми екології тварин як важливої складової загальної екології. Викладені основні механізми і закономірності стійкого існування угруповань тварин та їх зв'язки в екосистемах. Висвітлені закономірності відповіді тварин і їх угруповань на мінливі умови абіотичного і біотичного середовища існування, а також особливості структури і динаміки популяцій тварин.

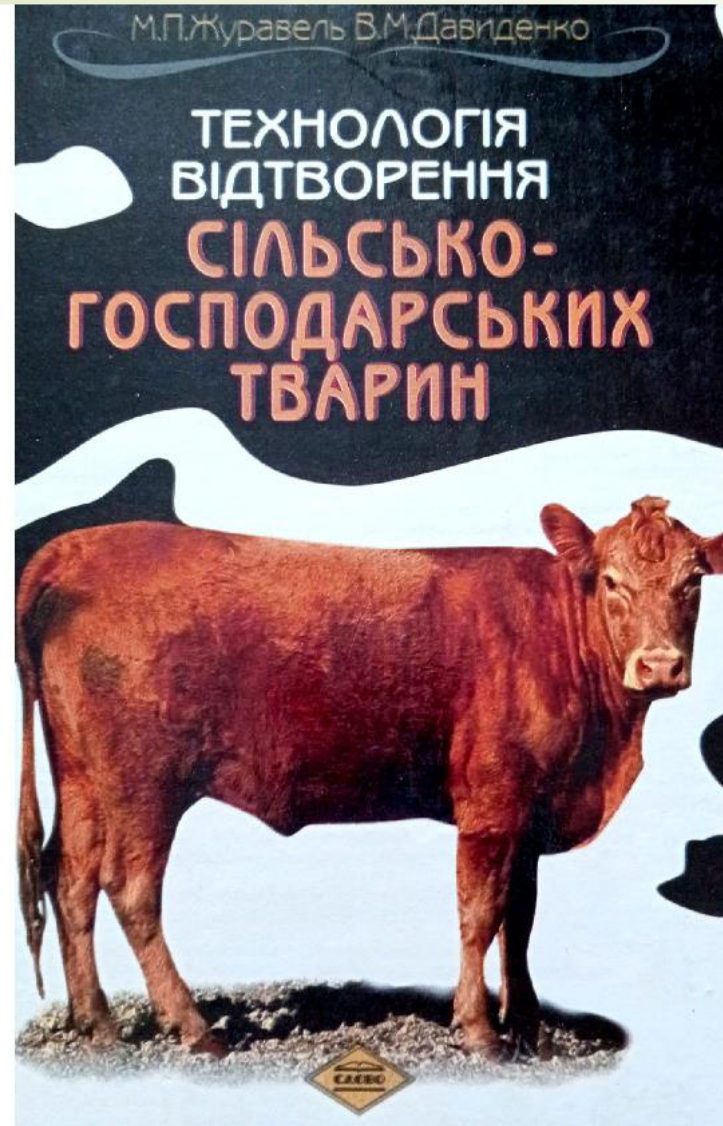
М 54 Поведінка, комфорт та добробут корів: монографія / О.О. Борщ, Ю.О. Балацький, С.Ю. Рубан, О.В. Борщ, О.І. Соболев, Л.В. Бондаренко, М.М. Федорченко; за редакцією О.О. Борща. Біла Церква: ТОВ «Білоцерківдрук», 2024. 288 с.

ISBN 978-617-8219-22-2

У монографії висвітлено вплив різних технологій утримання корів на показники поведінкових реакцій, комфорту та добробуту. Систематизовано наявні способи вивчення поведінки тварин та критеріїв їхнього комфорту і добробуту. Описано підходи щодо управління поведінкою тварин на сучасних фермах. Викладено значення ефективних ветеринарних заходів на основі досвіду провідних ферм з виробництва молока.

Розраховано на науковців галузі тваринництва, фахівців другого (магістерського) та третього освітньо-професійного рівнів вищої освіти зі спеціальності 204 – „Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва”, а також спеціалістів виробничих структур.

Відтворення тварин

Ж 91 М.П. Журавель, В.М. Давиденко. Технологія відтворення сільськогосподарських тварин. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. — К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. — 336 с.

ISBN 966-8407-53-9

В підручнику викладені теоретичні передумови і виробничо-господарські основи технології відтворення сільськогосподарських тварин, в якому чітко і послідовно узагальнені питання всіх складових процесу, що включає в себе: раціональну організацію технології використання і одержання сперми від племінних плідників, теорію і практику оцінки, розбавлення і зберігання спермопродукції плідників, а також технології штучного (власного) осіменіння маток основних видів тварин.

Підручник призначений для викладачів і студентів аграрних вищих навчальних закладів II-IV рівнів акредитації та фахівців галузі тваринництва за напрямом “Зооінженерія” і “Ветеринарна медицина”.

В.І. ЛАДИКА, О.М. ЖУКОРСЬКИЙ, І.І. ГРИЦИНЯК та ін.

ГЕНЕТИЧНІ РЕСУРСИ ВІТЧИЗНЯНИХ ПОРІД СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

Монографія

ОЛДІ
ПЛЮС

Г34 **Генетичні** ресурси вітчизняних порід сільськогосподарських тварин : монографія / В.І. Ладика, О.М. Жукорський, І.І. Грициняк та ін. – Одеса : Олді+, 2023. – 336 с.

ISBN 978-966-289-685-5

У монографії наведено результати досліджень щодо наявності та методів збереження локальних та зникаючих порід України. Обґрунтовано значущість збереження та використання генофонду вітчизняних аборигенних порід у тваринництві та висвітлено досвід міжнародної спільноти у вирішенні цієї проблеми. Базуючись на основних методологічних засадах збереження висвітлено наявний стан локальних і зникаючих порід великої рогатої худоби, свиней, птиці та водних біоресурсів України. Надано практичні поради щодо можливого відновлення зникаючих порід та загалом тваринництва, яке суттєво постраждало у військовий період.

Монографія розрахована на науковців, викладачів, аспірантів, спеціалістів племінної служби, керівників господарств та селекціонерів виробничників.

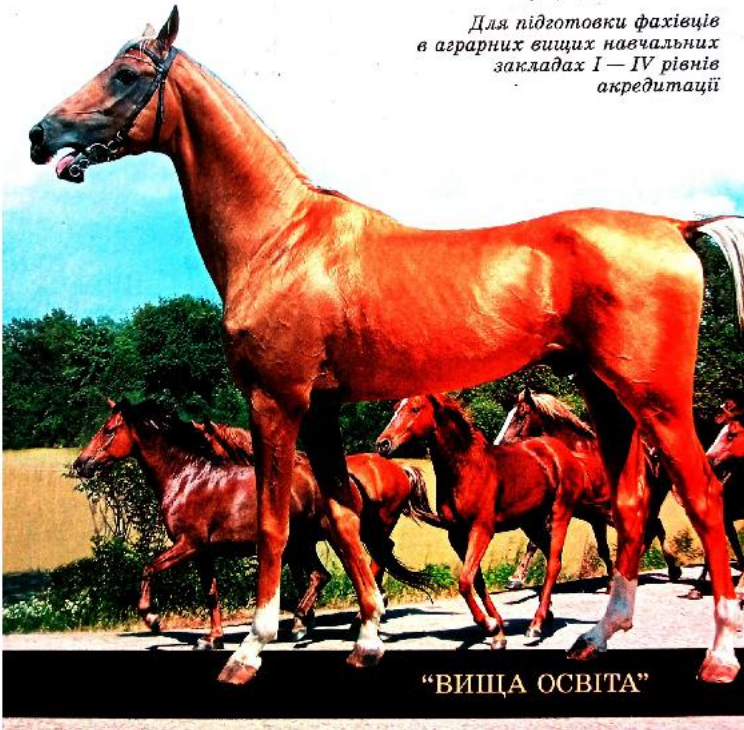
Спеціалізоване тваринництво

Б. М. ГОПКА, М. П. ХОМЕНКО, П. М. ПАВЛЕНКО

Конярство

Підручник

Для підготовки фахівців
в аграрних вищих навчальних
закладах I – IV рівнів
акредитації

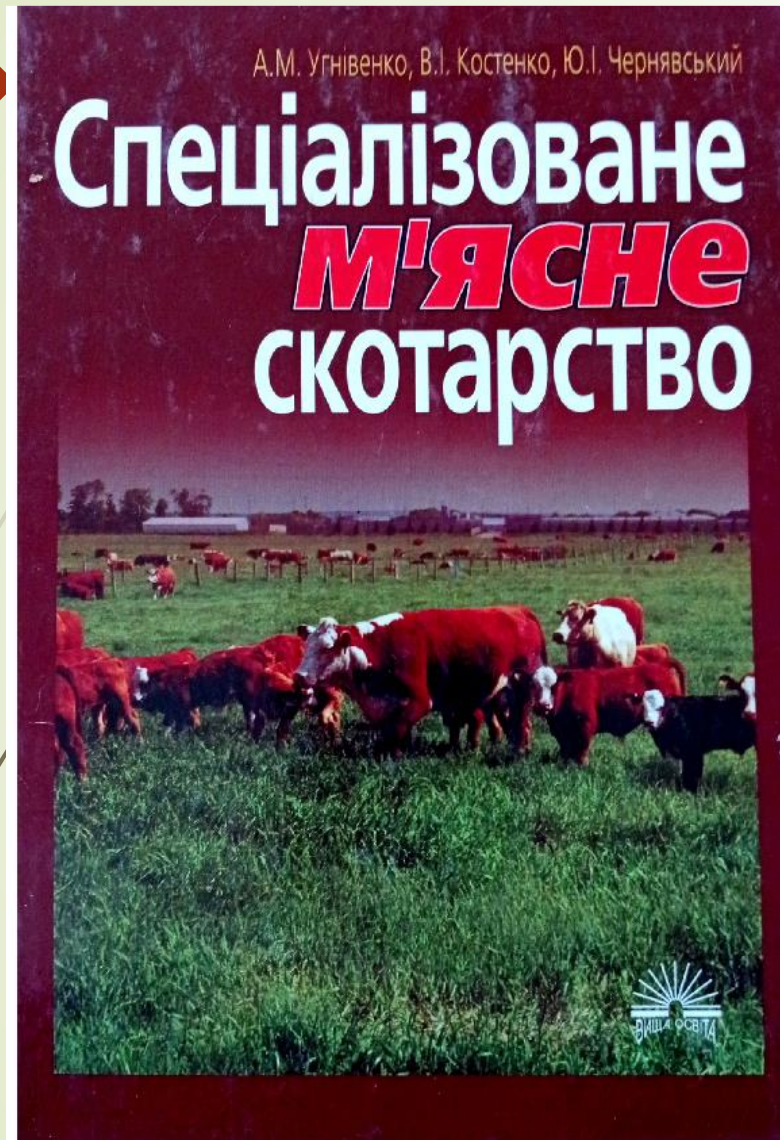

Гопка Б. М., Хоменко М. П., Павленко П. М. Конярство: Підручник. — К.: Вища освіта, 2004. — 320 с.: іл.

ISBN 966-8081-19-6

Подано цікавий інформаційний матеріал про походження, одомашнення та доместикаційні зміни коней. Викладено основні положення оцінювання їх екстер'єру та роботоздатності, організації відтворення, вирощування, а також тренінгу і випробування молодняку. Розглядаються питання годівлі, догляду та утримання цих тварин. Розповідь дається про сучасні види використання коней та організацію племінної справи у конярстві. Книга добре ілюстрована.

Для підготовки фахівців в аграрних вищих навчальних закладах I – IV рівнів акредитації з напрямку «Зооінженерія».

Угнівенко А.М., Костенко В.І., Чернявський Ю.І. Спеціалізоване м'ясне скотарство: Навчальне видання. — К.: Вища освіта, 2006. — 303 с.: іл.
ISBN 966-8081-52-8

Описано найбільш поширені в Україні породи м'ясної худоби. Докладно розглянуто основні методи племінної роботи з тваринами в чистопородних стадах (розведення за лініями і родинами) і одержаними при схрещуванні та гібридизації. Охарактеризовано системи утримання, годівлі та відтворення м'ясної худоби, організацію для неї кормової бази. Висвітлено основні принципи економіки, менеджменту і маркетингу у м'ясному скотарстві.

Підручник для підготовки фахівців в аграрних вищих навчальних закладах I – II рівнів акредитації та навчальний посібник для III – IV рівнів акредитації з напрямку «Зооінженерія».

В.І. Бесулін, В.І. Гужва, С.М. Куцак,
В.П. Коваленко, В.П. Бородай

ПТАХІВНИЦТВО І ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ЯЄЦЬ ТА М'ЯСА ПТИЦІ

Птахівництво і технологія виробництва яєць та м'яса
П 87 птиці / В.І.Бесулін, В.І.Гужва, С.М.Куцак та ін.; За ред. В.І.Бесулі-
на. – Біла Церква, 2003.– 448 с.

ISBN 966-7417-44-1

Підручник для студентів зооінженерних факультетів вищих аграрних закладів освіти III–IV рівнів акредитації написано відповідно до базової програми з птахівництва і технології виробництва яєць та м'яса птиці. Висвітлені питання розведення, селекції та технології інтенсивного виробництва і переробки яєць, м'яса курей, бройлерів, качок, гусей, індичок, перепелів, цесарок, голубів. У цьому виданні подаються нові матеріали щодо ліній і кросів, застосування удосконалених процесів технології виробництва продукції птахівництва в промислових і фермерських господарствах.

Бджільництво

В.П.ПОЛІЩУК

Медоносна бджола у загальній еволюції живої природи досягла високого рівня розвитку й організації життя, стала найціннішим видом серед усіх комах. У живій природі нашої планети вона є невід'ємним елементом екології, засобом підтримання усталених багатограних зв'язків у світі тварин і рослин, природним джерелом відтворення і збагачення рослинного світу.

Поліщук В. П.

Бджільництво: Підручник. – К.: Вища шк., 2001. – 287 с.; іл.

ISBN 5-11-004796-0

Висвітлено господарське значення бджільництва, його розвиток і сучасний стан, біологію бджолиної сім'ї, питання годівлі, утримання і розведення бджіл. Описано типи вуликів і пасічних будівель, пасічний інвентар та механізацію виробничих процесів, медоносну базу і запилення ентомофільних культур, технологію виробництва продуктів бджільництва, хвороби і шкідники бджіл, економіку та організацію галузі. Наведено лабораторно-практичні роботи.

Для учнів професійно-технічних навчальних закладів.

Місцезнаходження літератури – галузевий відділ наукової бібліотеки №3

<https://surl.li/qqqasu>

- **Детальніше про літературу освітньої програми
«Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва»**

**Спеціальності Н2 Тваринництво
дивитися в Електронному каталозі**

<https://ek.btsau.edu.ua/>

